

Jaroslava Presslová: Literární dílo Douglase Adamse v českých překladech

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Katedra českého jazyka a literatury

posudek oponenta bakalářské práce

Titul bakalářské práce J. Presslové a potažmo i její zpracování je poměrně povšechné, což je u odborné práce problém. Pokud práce nemá užší zaměření, zákonitě dochází k několika nežádoucím jevům (viz níže), jak tomu je i v tomto případě. Na druhou stranu je třeba ocenit evidentní zaujetí pro autorky pro D. Adamse i jeho dílo a brát v úvahu jednak nedostupnost primární i sekundární literatury, ale především náročnost praktické části, která vyžaduje nejen vynikající znalost obou jazyků (tj. českého a anglického), ale také nemalý všeobecný přehled a smysl pro humor.

Douglas Adams proslul tzv. trilogií v pěti dílech – *Stopařovým průvodcem po Galaxii*. Dnes již „kultovní“ dílo je známé především díky svému specifickému humoru, který není jednoduché pochopit, natož přeložit do jiného jazyka. Problematika překladu tohoto díla zaujala diplomandku natolik, že se rozhodla vybrané pasáže prozkoumat ve své bakalářské práci.

V úvodu seznamuje s D. Adamsem a jeho dílem, dále se věnuje teoretickým východiskům a pojmosloví, tedy překladu jako literárnímu žánru, přeložitelnosti, druhům překladu atd. Zvláštní kapitola přibližuje problematiku překladu žánru science fiction a překladu humoru. Tato část má poněkud nelogické členění – kapitolu 3 by bylo vhodné připojit ke druhé kapitole, zároveň nepodřazovat problematiku překladu humoru tematicce sci-fi a obrátit pořadí částí 3.1 a 3.2.

Praktická část nejvíce odkazuje k titulu/zadání práce, ovšem vzhledem k výše zmíněnému problému je méně zdařilá, důvody jsou následující: 1. Název práce slibuje zabývat se „literárním dílem“ D. Adamse, tedy ne pouze jedním či dvěma (to samozřejmě není technicky možné). 2. Toto literární dílo má být zkoumáno v českých překladech, tj. v překladech přinejmenším dvou autorů. 3. Diplomandka se zaměřila na analýzu dvou kapitol Stopařova průvodce Galaxií, nejde tedy o kvantitativní průzkum a vyhodnocené jevy nelze považovat za paušální, pouze za jakési vzorky zajímavostí takto obtížného překladu. 4. Analytická část je dosti stručná (6 stran), vybrané jevy jsou řazeny nesystematicky. Naopak za velmi vyvrálé považuji autorčiny komentáře k ne/adekvátnosti překladu analyzovaných výrazů, které dokazují, že J. Presslová je s to použít poznatky z prostudované odborné literatury v praxi a umně je propojit se svým kritickým úsudkem.

Závěr práce přináší výsledky dotazníkového šetření *Znáte Douglase Adamse a jeho dílo Stopařův průvodce Galaxií?*, který jen potvrzuje výše uvedené – nadbytečná část ubírající na kvalitě i kvantitě analýzy, ale ukazující na nadšení diplomandky.

V oblasti formálního zpracování jde o relativně solidní práci; kromě chybné interpunkce jsem nenašla větší množství pravopisných nedostatků, občas dochází k neobratným vyjádřením a také k nejasnému pojmenování skutečností (patrně snaha neopakovat se, ovšem v odborném textu je nezbytná explicitnost). Zmíním také nutnost uvádět nejen přeložený ekvivalent, ale také výchozí text, tedy anglický originál a nadbytek citovaných pasáží.

Bakalářskou práci J. Presslové i přes uvedené výtky doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením velmi dobře.

Otázky k obhajobě:

1. Na s. 13 tvrdíte, že překlad jmen je u J. Hollanové nelogický, jako příklad uvádíte „nepočestěného“ Arthura Denta a naopak „počestěného“ Zafoda Bíblbroxe (v orig. Zaphod

Beeblebrox). Proč myslíte, že se tak překladatelka rozhodla? Vy navrhuje sjednocení systému a „z důvodu authenticity zachovat původní znění jmen“ – je to opravdu ideální řešení?

2. Na s. 26 se zabýváte adekvátností „počeštění“ výrazů *one penny* a *Milliways*. Zkusila byste se zamyslet i nad jinými možnostmi, než navrhuje v práci?

V Plzni 18. 8. 2016

Mgr. Dita Macháčková